

18
ROČNÍK 14

25. února 2005

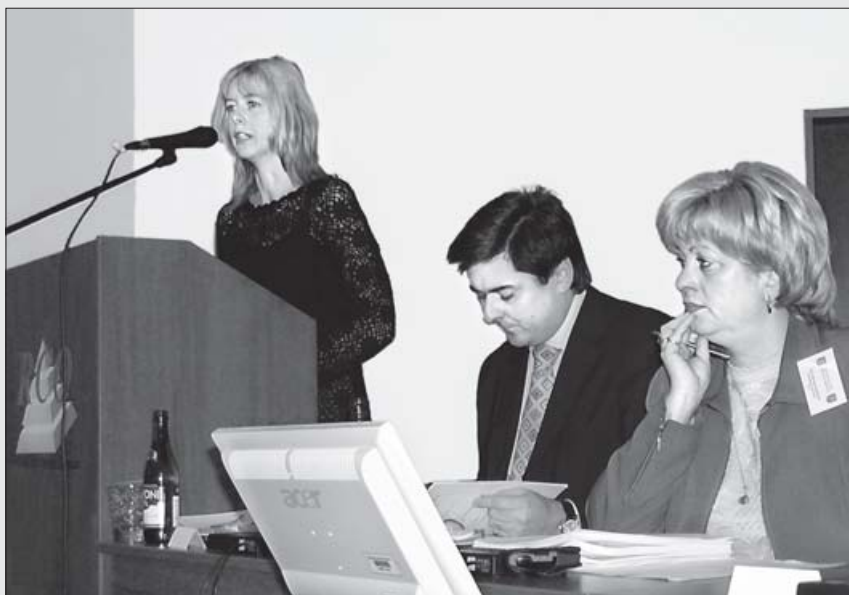
V ČÍSLE:

Ukrajina: dnešek očima misionáře • S E. Fiřtovou o světové výstavě EXPO 2005 a úspěšných studentech olomoucké japonologie • Jak umírají živočišné buňky • Studentská rubrika: obavy mediků z nástupu do praxe

Loňská stipendistka statutárního města Olomouce Mgr. P. Slavičková (FF UP) hovořila o výsledcích svého bádání v oblasti olomouckých dějin z období raného novověku. Její krátká prezentace proběhla v úvodu zasedání Zastupitelstva města Olomouce, jenž se uskutečnilo 22. 2. v Regionálním centru.

Dotací města využila doktorandka P. Slavičková k tříměsíčnímu studiu na stockholmské univerzitě.

-map-, foto -tj- ▶

Divadlo a multikulturní prostor TRAMTARIE obnoveny

■ Druhá scéna Moravského divadla Olomouc v Hodo-lanech ožila minulý týden slavnostním znovuootevřením provozu divadla a multikulturního prostoru Tramtarie, jehož se ujal tvůrčí a organizační tým studentů a mladých divadelníků (UP, JAMU, MU, Vyšší odborná herecká škola ve Zlíně a v Praze). Na středeční odpoledne a večer 16. 2. byl připraven komponovaný program hudby, performancí a audiovizuálních představení, kterým organizátoři poprvé nabídli svou představu multizánrových projektů, které chtějí olomouckému publiku nabídnout alternativní kulturní spektrum (divadlo, performance, film, tanec, hudba, výtvarné umění, literatura, videoart i pořady pro děti).

Po dvou neúspěšných pokusech adaptovat prostor druhé scény Moravského divadla Olomouc, bývalého studia Hořící žirafy, později Divadla Tramtarie se nová dramaturgie opírá nejen o udržení několika inscenací původního souboru divadla Tramtarie (Mořský vlk, Tramvaj do stanice touha, Nasredin), ale i o nový stálý soubor divadla, který již v druhé půli sezóny uvede šest vlastních představení, i o pravidelná hostování mimo-olomouckých profesionálních souborů malých forem.

Za významný posun však označují tvůrčí a organizační především rozšíření a uzpůsobení programu rozmanitým alternativním projevům jiných uměleckých forem – performance, filmu, tance, hudby, výtvarného umění, literatury, videoartu a dalších.

Aktuální informace o programu Tramtarie viz www.divadlotramtarie.cz, info@divadlotramtarie.cz.

-red-

EXPO 2005: ČR budou reprezentovat také studenti Japonské filologie UP

■ Ve výběrovém řízení na světovou výstavu EXPO 2005 v japonském Aichi uspělo 16 studentů Japonské filologie (v kombinaci s dalším oborem) Filozofické fakulty UP. Jak Žurnálu UP potvrdila Mgr. I. Schieldová, vedoucí sekce japonštiny Katedry asijských studií FF UP, úspěšní posluchači odjedou do Japonska zhruba v druhé polovině března a ke studiu na UP se vrátí až koncem září. *Devět dívek se zhostí role asistentek-hostešek Generálního komisaře EXPO 2005 pro Českou republiku. Tyto studentky budou pracovat v pavilónu České republiky, kde budou vítat a předávat informace o naší zemi přichozím návštěvníkům. Další sedm studentů bude pracovat v obchodě, který v rámci Českého pavilónu bude mj. prezentovat typické české výrobky, jakými jsou sklo, hračky atd. Dá se říci, že celý obchod naši studenti povedou – budou zajišťovat objednávky zboží i prodej,* přiblížila Mgr. I. Schieldová blíží se několikaměsíční program šestnácti studentů olomoucké japonologie. *Je to pro nás úžasná příležitost, jak se zdokonalit v japonštině a jak získat kontakty důležité pro naše další působení,* uvedla pro Žurnál UP E. Fiřtová, studentka 4. ročníku japonologie.

Výběrové řízení připravila Kancelář generálního komisaře EXPO a firma Dreyer, která byla pověřena zastupováním obchodních zájmů České republiky a která zajišťuje kvalifikovaný japonsky mluvící personál. Za zmínku stojí i to, že firma Dreyer oslovila Univerzitu Palackého a její studenty japonologie mezi prvními. Ti svou dobrou pověst posléze potvrdili jak v pohovorech (komise přihlížela také k hodnocení jazykových schopností jednotlivých kandidátů) a v psychologických testech, tak v testech týmové spolupráce. V současné době již existují příslušná smluvní ujednání – Smlouva o realizaci stáže, podle níž by studenty měli být v Japonsku pověřováni takovými

činnostmi, které v souladu s jejich studiem povedou mj. k získání praktických zkušeností při zvládnutí japonského jazyka a k osvojení si co nejvíce společensko-kulturních poznatků v daném prostředí. Univerzita Palackého se v této souvislosti zavázala, že po dobu jejich působení v japonském Aichi omluví všechny stážisty z účasti na přednáškách, seminářích a jiných studijních povinnostech, nebo jim umožní takové studijní podmínky, aby účast na stáži neohrozila jejich pokračování ve studiu.

▲ Detailní pohled na maketu českého pavilónu – na rozdíl od předchozích českých účastí na světových výstavách stavěli vlastní konstrukci českého pavilónu japonští odborníci. Důvodem jsou specifické tektonické podmínky

(Informace o tématu také v rozhovoru s E. Fiřtovou, posluchačkou Japonské filologie FF UP na str. 4)

M. Hronová,
obrazový materiál EXPO 2005 Aichi, Czech republic

Nový ceník poplatků za ubytování studentů

S platností od 1. 10. 2005 byly stanoveny nové denní poplatky za ubytování studentů (kolejné) ve vysokoškolských kolejích UP. Blíže informace viz <http://skm.upol.cz/ubytovani.htm>.

Veřejná soutěž Hlávkovy nadace

Rada Národohospodářského ústavu J. Hlávky v roce 2005 vypsal veřejnou soutěž o získání individuálního nadačního příspěvku (stipendia) k vytvoření nebo dokončení původních badatelských prací, jež překračují rámce již dosažených poznatků o českém národním hospodářství, jeho historických i společenských souvislostech a problémech s ním souvisejících.

Přednost mají práce s tematikou, která je významná pro současný stav a budoucí vývoj naší společnosti.

Dlouhodobé téma: Češi v Evropě.

Priority pro rok 2005: česká společnost – národní zájmy, právo, instituce, populační vývoj a migrace, lidský kapitál, věda a vzdělání, věda a česká společnost, tradice, priority, budoucnost.

Termín zaslání přihlášek na adresu Nadace „Nadání J. M. a Z. Hlávkových“ (Národohospodářský ústav), Vodičkova 17, 110 00 Praha 1 do **31. 3. 2005**.

Podrobnější informace podá PhDr. D. Rydlová, tel. číslo 224 948 752, 224 947 691, fax 224 947 690 nebo na www.hlavkovanadace.cz.

Nová služba Vědecké knihovny v Olomouci

Od ledna 2005 nabízí Vědecká knihovna v Olomouci (VKOL) držitelům identifikačních karet Univerzity Palackého novou službu. Díky společnému projektu VKOL a UP a díky spolupráci obou institucí mohou studenti a zaměstnanci UP používat svou identifikační kartu jako čtenářský průkaz VKOL, a nahradit tím tak svůj dosavadní průkaz, vystavený VKOL. Platba registračního poplatku VKOL zůstává zachována.

Používání identifikační karty pro čtenáře VKOL přináší několik nesporných výhod: zejména zvýšenou ochranu před zneužitím v případě ztráty průkazu a používání jedné společné identifikační karty místo dvou. Integrace identifikačních karet v informačním systému VKOL také umožní rozvíjet další kooperaci mezi oběma institucemi a rozšiřovat nabídku služeb.

Další informace viz <http://www.vkol.cz/katalog.htm>. Společný projekt byl realizován díky finanční podpoře Ministerstva kultury ČR (program Veřejné a informační služby knihoven).

Ing. H. Študentová, ředitelka VKOL

Stipendijní program Německé spolkové nadace pro životní prostředí (DBU)

Německá spolková nadace pro životní prostředí (Deutsche Bundesstiftung Umwelt, DBU) vypisuje třetím rokem ve spolupráci s Česko-německým fondem budoucnosti stipendia pro absolventy českých vysokých škol, zaměřených na studium různých oblastí ochrany a tvorby životního prostředí. O stipendium je možno požádat do tří let po ukončení bakalářského, magisterského nebo inženýrského studia.

Na adrese <http://www.fondbudoucnosti.cz/Front-Clanek.aspx?idsekce=5947> je k dispozici formulář a podrobnější informace k podání žádosti.

Termín uzávěrky pro příjem žádostí je 15. 6. 2005.

Výběr stipendistů organizuje Česko-německý fond budoucnosti. Kontaktní osoba: S. Dederová, e-mail: sd@fb.cz, tel.: 283 850 512, 13, 14, fax: 283 850 503.

Ministerstvo zemědělství České republiky ve spolupráci s Českou akademií zemědělských věd, ve snaze posílit účast mladé generace na výsledcích vědy a výzkumu ve prospěch zemědělství, potravinářství, lesnictví a vodního hospodářství vyhlašuje

soutěž pro mladé vědecké pracovníky o udělení ocenění

Ceny ministra zemědělství pro mladé vědecké pracovníky pro rok 2005.

Podmínky pro vyhlášení a vyhodnocení soutěže stanoví Statut ocenění a jednacím řád hodnotící komise, vydaný Ministerstvem zemědělství 25. 1. 2005.

Návrhy na ocenění je nutné předložit na sekretariát odboru výzkumu, vzdělávání a zakladatelské činnosti ministerstva (Tešnov 17, 117 05 Praha 1), a to do **29. 4. 2005**.

(Více informací na www.mze.cz nebo www.cazv.cz nebo www.nazv.cz).

Ukrajina: dnešek očima misionáře

■ Dne 16. 2. 2005 se na podnět studentů konala na CMTF UP pod záštitou Katedry pastorální a spirituální teologie panelová diskuse nad tématem „Spirituálně-sociální dimenze misijní práce na Zakarpatské Ukrajině“. Hostem byl misionář, otec Peter Krenický, který od roku 1993 působí v Tjačivském okrese a je zároveň garantem projektu *Důstojný život*, zaměřeného na pomoc seniorům bez zázemí a základních finančních zdrojů. Zprostředkovává také adopce na dálku.

Po přivítání hosta i přítomných ThDr. P. Žůrkem se nám otec Peter krátce představil, nastínil situaci Zakarpatské Ukrajiny, seznámil nás s posledními společenskými událostmi a následovaly dotazy. Otec P. Krenický nám na sebe prozradil, že pochází z východního Slovenska, působil v Levoči, Ružomberku, Prešově, Michalovcích, sedm měsíců studoval ve škole pro misionáře v Polsku, působil také na Lounsku ve středních Čechách. Na Zakarpatské Ukrajině působí dvanáct let, a přestože se dostal do velmi nebezpečných až život ohrožujících situací, odmítl odejít. Ve svém současném působišti obnovuje nebo zakládá farní společenství. V současnosti tam již funguje okolo 30 farností. Buduje i kostely; přestože mnohé jsou hrubými stavbami, slouží se v nich bohoslužby. Ale i to je úspěch: po svém příchodu na Ukrajinu otec Peter sloužil mše pod širým nebem nebo v některé chalupě.

Základní otázka zněla, jak se připravoval na práci misionáře. Otec Peter odpověděl, že základy získal již doma v rodině, kdy mu maminka na jeho chlapecká a později mladičká přání a touhy velmi často odpovídala: „Obejdeš se.“. Tato věta se otci Petrovi stala jedním z nosných pilířů jeho působení na Ukrajině. Nejvíce však zdůrazňoval nutnost žít pro druhé, nechat se zasáhnout bolestí druhých, aby ji pak mohl odevzdat Pánu, zapomenout na své já, vlastní potřeby. Otec Peter zajímavým způsobem popisoval, jak např. získávali finanční prostředky na operaci nevidomé Aničky a třináctiletého Vasilu s těžkou deformací páteře: obcházel vesnice a prosil lidi o modlitbu. Lidé, dokonce i s nejmenšími dětmi a z okruhu zhruba deseti kilometrů, většinou pěšky, protože autobusová doprava nefunguje a vlastní auta nemají, se sešli v některém kostele či chalupě k nočním modlitbám (takhle se scházejí dodnes, i na běžné bohoslužby), které trvaly i osm hodin. O malém Vasilovi byla dokonce natočena

i televizní reportáž, ozvaly se organizace, které na jeho léčbu také přispěly. Další otázka se týkala postavení katolické církve na Zakarpatské Ukrajině a nutnosti vytvářet katolická společenství. Dozvěděli jsme se, že vytvářet a budovat katolické společenství je nevyhnutelné, neboť tamní pravoslavná církev je slovy otce Petra zcela v područí státu v duchu novodobého cesaropapizmu, nemá živou spiritualitu, jedná se pouze o tradici. Dalším připravovaným projektem je otevření ukrajinského církevního gymnázia. Jeho potřeba je o to větší, že podobné instituce již mají jak Rumuni, tak Maďaři, na ukrajinské straně však zatím chybí.

Toto setkání můžeme pokládat za velmi přínosné, povzbuzující, neboť nám ukázalo, že i v lidsky těžkých podmínkách lze najít spirituální rozměr i možnosti účinně být skromně sociální práce. Nechybělo ani osobní pozvání k cestě na Ukrajinu. Věříme, že toto setkání nebylo posledním.

Mgr. P. Otýpková, ThDr. P. Žůrek, Katedra pastorální a spirituální teologie CMTF UP

Stručně

Moravsko-slezská křesťanská akademie (MSKA) Olomouc připravila na 15. 2. do Velkého sálu kurie přednášku PhDr. Z. Vojtíška (Husitská teologická

fakulta UK) na téma Současné náboženské směry v České republice.

***

Další z pravidelných *klinických seminářů Dětské kliniky FNO* se konal 16. 2. a byl zaměřen na problematiku nespecifických střevních zánětů.

***

Britské centrum KUP pořádalo 17. 2. přednášku doplněnou diapozitivy na téma „*Stará dobrá Anglie*“.

***

V Kapli Božího Těla UC UP se 21.2. uskutečnil hudební večer při příležitosti prezentace knihy prof.

I. Poledňáka „Vášeň rozumu. Skladatel J. Klusák – člověk, osobnost, tvůrce“.

***

Hlavním bodem zasedání *Akademičeského senátu UP*, které se konalo 23. 2., bylo vyhlášení voleb do AS UP na období 2005–2008; k dalším tématům patřilo projednání poplatků spojených se studiem, návrhů změn Statutu UP a návrhu Studijního a zkušebního řádu UP.

***

Katedra germanistiky FF UP uspořádala 22. 2. *diskusi s R. Schnitterem* na historická témata, související zejména s poválečnou situací německého obyvatelstva v ČSR.

Mgr. P. Lyko

-red-, foto -tj-

Druhé stanovisko Rady pro výzkum a vývoj k hodnocení výzkumných záměrů

■ Ke svému stanovisku k problematice hodnocení výzkumných záměrů (14. 1.) připojila Rada pro výzkum a vývoj (RVV) 11. 2. další doplnění. Podle jeho znění navrhne RVV Vládě ČR v červnu 2005 „rozdělení výdajů na výzkum a vývoj ze státního rozpočtu v roce 2006 a ve střednědobém výhledu na roky 2007 a 2008 mezi jednotlivé resorty (poskytovatele) tak, aby postupně odstranila kvalitou neodůvodněné rozdíly ve financování výzkumných záměrů odborně stejně zaměřených institucí působících pod různými poskytovateli“. RVV je rovněž přesvědčena o tom, že je „neudržitelné, aby některé kvalitní výzkumné záměry nemohly být financovány pro nedostatek prostředků a jiné a kvalitativně horší výzkumné záměry financovány byly jen proto, že z historických důvodů mají poskytovatelé ve své rozpočtové kapitole dostatek prostředků“. RVV předpokládá, že v průběhu prvního pololetí 2005 bude mít dostatek informací ke zhodnocení výsledků dosažených v letech 1999 až

2003, na jejich základě bude moci posoudit rozdíly mezi výsledky hodnocení odborných komisí jednotlivých poskytovatelů a mezi resortními odbornými komisí MŠMT a vyvodit příslušné důsledky. Ve druhém pololetí roku 2005 pak RVV hodlá zhodnotit průběh a výsledky hodnocení výzkumných záměrů na úrovni poskytovatelů a na meziresortní úrovni MŠMT a navrhnout opatření, „která by v dalších výzvách zajistila všem uchazečům stejné podmínky jak při hodnocení, tak při poskytování podpory výzkumných záměrů“.

Rada pro výzkum a vývoj je odborným poradním orgánem vlády ČR, který byl zřízen zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje) s účinností od 1. 7. 2002.

-red-

(Zdroj: <http://www.vyzkum.cz/>)

Z Kolegia rektorky UP (16. 2.)

* **Studijní a zkušební řád UP**, jehož novelizace je připravována již delší dobu, se opět stane předmětem diskuse dalšího jednání Akademického senátu UP (23. 2.). Schválení nově připravené podoby jmenovaného dokumentu neprošlo AS UP především vinou formulace té části řádu, jenž se týká možnosti změny přihlášeného termínu zkoušky. Připomínka studentů, zástupců AS UP, byla do návrhu zapracována.

* **Evaluace výuky** byla uzavřena. K datu 16. 2. 2005 obdržel doc. V. Rehan, prorektor pro studijní záležitosti UP, počty účastníků hodnocení – i tentokrát však byla studentská účast na hodnocení výuky nedostatečná. Jak na Kolegiu rektorky UP uvedl doc. V. Rehan, počty účastníků evaluace jsou povzbudivější jen minimálně.

* **Reforma financování ubytování** vejde v praktickou účinnost 1. 10. 2005. Ceník poplatků za ubytování ve vysokoškolských kolejích Univerzity Palackého je již zavešen na webových stránkách Správy kolejí a menz UP (viz <http://skm.upol.cz/ubytovani.htm>).

* **Výzkum a vývoj na vysokých školách** (analytická sonda) je název materiálu, jenž je připraven k jednání 7. zasedání sněmu RVŠ a který na Kolegiu rektorky UP krátce komentoval prof. M. Mašláň, prorektor pro záležitosti vědy a výzkumu UP. Ke jmenovanému dokumentu, jenž je k dispozici na www.radavs.cz/prilohy/7s5VaV.doc, připraví prof. M. Mašláň obdobně zpracované hodnocení týkající se Univerzity Palackého.

* **Akreditační komise** (viz jednání AK ve dnech 1.–2. 2.) opakovaně žádá, aby vysoké školy předkládaly kontrolní zprávy v termínu. Ze zápisu, jenž je dostupný na webových stránkách MŠMT ČR, vyplývá mj. i negativní stanovisko týkající se žádosti o rozšíření oboru bakalářské Odborné nizozemštiny (jednooborové, prezenční) na navazující magisterské. AK trvá na svém původním stanovisku – i tentokrát konstatovala, že předložený obor není ve své filologické části v souladu s požadavky zákona o vysokých školách

kladenými na české magisterské programy. AK se měla ve výše uvedeném termínu zabývat také žádostí o změnu oboru Geologie – rozšířením na Geologii životního prostředí. Projednávání této žádosti však bylo přerušeno. Zápis AK dále informuje také o Japonské filologii – AK doporučuje dbát o publikační činnost kmenových učitelů oboru, personální růst a dále požaduje předložit kontrolní zprávu v prosinci 2006. V průběhu Kolegia informovala rektorka UP o tom, že AK vzala na vědomí prohlášení Asociace děkanů pedagogických fakult k akreditaci filologických oborů a dále o tom, že AK vyhlásila hodnocení akreditovaných činností lékařských fakult a hodnocení biologických a ekologických oborů.

-map-

▲ *Stříbrnou medaili Za zásluhy o rozvoj Univerzity Palackého převzal 22. 2. 2005 z rukou rektorky UP prof. J. Mačákové, CSc., pan P. Tesař, referent přístrojových investic provozně technického odboru Rektorátu UP. Medaili obdržel při příležitosti významného životního jubilea.*

HABILITACE

Lékařská fakulta

V průběhu zasedání Vědecké rady LF UP dne 3. 3. 2005 (od 13 hod.) se uskuteční tato habilitační řízení:

- **Mgr. Martin Modrianský, Ph.D.** (odborný asistent Ústavu lékařské chemie a biochemie FN a LF UP v Olomouci), obor: Lékařská chemie a biochemie. Habilitační práce: „Účinky vybraných přírodních látek a jejich interakce s biotransformačními enzymy“. Habilitační přednáška s tezemi práce: „Vybrané přírodní látky a jejich vliv na metabolismus xenobiotik“. Přednáška na odborném fóru: „Poškození biomakromolekul v buňce působením oxidativního stresu“ byla přednesena 16. 2. 2005 v rámci přednáškového odpoledne České společnosti chemické v aule PFF UP.
- **MUDr. Jaroslav Bačovský, CSc.** (odborný asistent III. interní kliniky FN a LF UP v Olomouci), obor: Vnitřní nemoci. Habilitační práce: „Význam 99m-Tc-MIBI scintigrafie a stanovení markerů kostního metabolismu u mnohočetného myelomu“. Habilitační přednáška s tezemi práce: „Význam 99m-Tc-MIBI scintigrafie a stanovení markerů kostního metabolismu u mnohočetného myelomu“. Přednáška na odborném fóru k habilitačnímu řízení: „Aktuální přínos zobrazovacích metod u mnohočetného myelomu“ bude přednesena dne 23. 2. 2005 v 16 hod. v rámci přednáškového večera Hemato-onkologické kliniky na Teoretických ústavech.

-lfup-

Workshop naturálního zpěvu je už za dveřmi

Katedra hudební výchovy PdF UP pořádá ve dnech 1.–3. 3. Workshop rusinského (východoslovenského) naturálního zpěvu, akci výjimečnou jak zaměřením, tak i rozsahem. Workshop proběhne pod vedením PaedDr. Anny Derevjankové, vysokoškolské pedagožky působící na Prešovské univerzitě v Prešově. Projekt volně navazuje na listopadové přednášky této slovenské specialistky, které u posluchačů sklídily zasloužený úspěch a o kterých jsme v Žurnálu UP také informovali.

Workshop naturálního zpěvu vyvrcholí 3. 3. 2005 v 19 hod. společným koncertem účastníků kurzu a folklorního souboru Poľana z východoslovenské Jarabiny.

M. Friedlová, Katedra hudební výchovy PdF UP

Ústav lékařské chemie a biochemie

Lékařské fakulty UP hledá

pracovníky (muže či ženy)
na obsazení těchto míst:

- **dva odborní asistenti**; požadované vzdělání a zkušenosti: VŠ s titulem Mgr. nebo PhD., práce v biochemické laboratoři, zkušenosti s buněčnými kulturami výhodou, znalost angličtiny, vážný zájem o vědeckou práci, samostatnost, týmová práce; **nástup 1. 5. 2005**; platové podmínky na základě platných mzdových předpisů s možností osobního ohodnocení až do výše 50 % měsíčního výdělku;
- **tři doktorandi**; požadované vzdělání a zkušenosti: VŠ s titulem Mgr., práce v laboratoři, znalost angličtiny, vážný zájem o vědeckou práci, samostatnost, týmová práce; **nástup 1. 9. 2005** na základě výsledků přijímacího řízení, které proběhne v červnu 2005; stipendium na základě platných předpisů. **Uzávěrka pro přihlášky na místa doktorandů je 31. 5. 2005.**

Pracovníci budou vybráni pouze na základě výběrového řízení (u doktorandů na základě výsledků přijímacího řízení). **Přihlášky na místa odborných asistentů, včetně odborného životopisu a seznamu publikační činnosti, zasílejte nejpozději do 7. 3. 2005 na adresu:** prof. V. Šimánek, DrSc., Ústav lékařské chemie a biochemie LF UP, Hněvotínská 3, 775 15 Olomouc, nebo e-mailem na adresu: vilim@tunw.upol.cz.

Bližší informace získáte na tel. čísle: 585 632 316 (M. Modrianský).

Děkan Pedagogické fakulty UP vypisuje

výběrové řízení

na obsazení místa referent/referentka vědy a výzkumu

Pracovní náplň: koncepční, koordinační a organizační činnost při přípravě, zpracování a realizaci vědecko-výzkumných grantů, vedení kompletní grantové agendy, propagační činnost.

Požadavky: SŠ/VŠ vzdělání, PJ na komunikativní úrovni, dobrá znalost práce s PC, zvládnutí práce s databázemi, komunikační a organizační schopnosti. Předpokládaný nástup: **1. 4. 2005.**

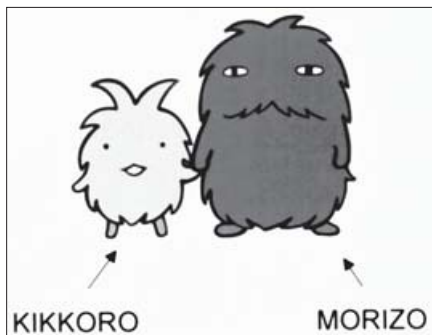
Písemné nabídky se zdůvodněním zájmu o tuto činnost v rozsahu jedné stránky strojopisu, s dokladem o vzdělání a stručným životopisem zasílejte nejpozději do 11. 3. 2005 na adresu: Pedagogická fakulta UP, personální oddělení, Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc nebo e-mail: lindnerk@pdfnw.upol.cz.

Kurz pro zdravotníky pobytových akcí

Oblastní spolek Českého Červeného kříže Olomouc zahajuje ve středu 2. 3. v 15 hod. v učebně na ul. Sokolská č. 32 kurz pro zdravotníky pobytových akcí. Absolvent kurzu akreditovaného MŠMT ČR obdrží osvědčení a je oprávněn vykonávat funkci zdravotníka na pobytových akcích pro děti (sportovní a jiná soustředění či kurzy, školy v přírodě, tábory apod.). Výuka probíhá celkem 11× každou středu od 15 do 18 hod. Přihlásit se je možné telefonicky 585 222 965 nebo e-mailem osckc.olomouc@seznam.cz.

Vytvořili jsme tým, který bude fungovat po celou dobu světové výstavy, říká E. Fiřtová k úspěšnému výsledku konkurzu na EXPO 2005

Bylo to v průběhu Pražského jara, když jsem navštívila koncert Japonské filharmonie. Atmosféra tohoto večera mne tehdy natolik uchvátila, že jsem se – velmi záhy – rozhodla pro studium japanologie, říká E. Fiřtová, posluchačka čtvrtého ročníku zmíněného oboru, jenž je možné studovat pouze v Praze a v Olomouci. Slečna E. Fiřtová je jednou z těch šestnácti studentů a studentek UP, kteří brzy odjedou reprezentovat Českou republiku na světovou výstavu EXPO 2005 do Japonska. Před odletem na zhruba půlroční stáž, která se uskuteční v japonské prefektuře Aichi, měste Seto, jsme E. Fiřtovou požádali o krátký rozhovor.

▲ Maskoti Expo 2005: zleva – Kikkoro (Mori-no-Kodomo) je lesní dítě, sotva narozené. Pořád poskakuje a je plné energie. Symbolizuje zvědavé a veselé mládí plné entuziazmu. Morizo (Mori-no-Ojichan) je lesní dědeček. Je to dobrácky a hodný starý muž, který už mnoho viděl a všechno zná. Přesto je velmi zvědavý, a když se doslechli o EXPO, šel hned přiložit ruku k dílu. Symbolizuje moudrost, vyspělost a tolerantnost dospělosti a stáří (viz www.expo2005.cz)

Společně se svými kolegy jste uspěla v náročném výběrovém řízení. Můžete krátce popsat jeho průběh?

Bezpodmínečným předpokladem byla samozřejmě komunikace v japonštině. Nezbytné byly také všeobecné znalosti o České republice a v neposlední řadě zajímalo výběrovou

Aichi (Japonsko) – centrum blížící se světové výstavy EXPO 2005

Téma: Moudrost přírody

Japonská prefektura Aichi, historicky významná, politické, hospodářské a kulturní centrum, se brzy stane dějištěm světové výstavy EXPO 2005 (25. 3.–25. 9.). Teritorium rozprostírající se na pobřeží Pacifiku, na největším z japonských ostrovů Honšú, se svou rozlohou 5 154 km² řadí na 28. místo z 43 japonských prefektur. Relativně mírné podnebí zde vytváří pacifický proud a pro případného návštěvníka bude možná zajímavá také informace o největší řece Kiso, jež protéká západní částí zmíněného území. Velmi vyspělý region s dávnou a bohatou historií a kulturní tradicí se může mj. pochlubit vedoucím postavením v tzv. „monozukuri“, bohatou produkcí od průmyslové až po řemeslnou výrobu. Co se samého názvu oblasti týká, má původ v jedné z básní Takechiho Kurota, jenž opěvoval oblast Ayuchi – zkrácením potom vzniklo dnes známé Aichi.

V průběhu letošního světové výstavy EXPO 2005 se zemi představí 125 států a mezinárodních organizací, celou výstavu spojí nejen motto, ale také bohatý kulturní program. Předpokládá se, že výstavu navštíví 15–25 milionů návštěvníků.

-map-

Zdroj: <http://www.expo2005.cz/>.

komisi také naše povědomí o světové výstavě EXPO, jakož i motiv našeho zájmu. Domnívám se, že olomoucká japanologie byla úspěšná mj. i proto, že byla schopna vytvořit tým studentů a studentek, kteří jsou schopni a ochotni vycestovat do Japonska na celý půlrok, tedy na celou dobu trvání letošní světové výstavy.

Jak jste se o konkurzu vlastně dověděla?

První informaci jsem získala z nástěnky na Katedře asijských studií FF UP – ve své době tam visela upoutávka na EXPO 2005. V rámci tohoto tištěného sdělení jsem získala i informaci o výběrovém řízení na hostesky a asistentky/asistenty, jež budou nápomocni/ny v Českém pavilonu. Konkurz se uskutečnil ve dvou kolech v Praze.

Máte představu, jak bude Český pavilon v japonské prefektuře Aichi vypadat?

Tématem světové výstavy EXPO 2005 je „Moudrost přírody“. Nástup technologií, jež každodenně usnadňují práci miliardám lidí na celém světě, s sebou přináší na druhé straně negativní dopady v tom, že se lidé odcizují svému původnímu lidskému rozměru – bytí a přírodě. A právě tyto skutečnosti by měla připravovaná světová výstava reflektovat. Hlav-

ní myšlenka české expozice by měla spočívat v interakci člověka se svým okolím, jejich vzájemném ovlivňování, a to v podtématu „Umění života“. Podle mých informací by Český pavilon měl být interaktivním prostorem, v němž se návštěvníci budou moci zapojit do různých her nebo budou moci např. relaxovat a přihlížet neustále se proměňujícímu organizmu výstavy...

A jak by měl vypadat jeden z vašich „japonských“ dnů?

To ještě nevím. K tomu, co jsem ale řekla bych ráda dodala, že za dobu mého studia se mi poštětilo pobývat v Japonsku pouze jednou, a to po dobu jednoho měsíce. Jsem nadšená, že se mi naskytla další příležitost podívat se do Japonska a k tomu ještě zastupovat Českou republiku na významném kulturně-spoločenském fóru, jakým světová výstava EXPO rozhodně je. A snad to nejdůležitější – myslím, že pro nás všechny je to obrovská příležitost, jak se zdokonalit v jazyce a jak získat kontakty pro naše další působení.

Ptala se

M. Hronová,

obrazový materiál EXPO 2005 Aichi, Czech republic

Kontakty UP s japonskými univerzitami

Japonština se na UP studuje od r. 1993. Výuku zajišťovali zpočátku externisté z FF UK, postupně však tzv. vlastních učitelů přibýlo.

První smlouva o spolupráci byla zprostředkována externím učitelem dr. Pavlem Flanderkou, a to v roce 1998. Kontaktovanou univerzitou byla Gakushuin Women's College v Tokiu. Poté, co na podzim 1998 navštívil UP prof. Hiroshi Wakita, viceprezident této školy pro zahraniční styky, byla podepsána smlouva o spolupráci, jejíž nejdůležitější součástí byla dohoda o každoročních recipročních výměnných pobytech studentek z každé strany. Jak je patrné z názvu, Gakushuin Women's College přijímá pouze dívky. Jde o instituci s dlouhou tradicí, založenou v polovině 19. století pro vzdělávání potomků vznešených rodin, která kromě vzdělání v humanitních oborech a sociálních vědách nabízí např. i kurzy ikebany, čajového obřadu a výuku oblékání dvorského roucha. Olomoucké studentky jezdí od té doby do Tokia studovat japonštinu a japonské studentky z GCW přijíždějí na UP studovat některý z kursů nabízených FF UP v angličtině.

▲ Jednání na Utsunomiya University v červenci 2004 (prof. Hiroto Tabara, prezident, prof. Itaru Ohta, vice-prezident, prof. Kazufumi Yoshida, vice-prezident, prof. Nishida Yashushi, vice-president, aj.)

V říjnu 2003 byla podepsána partnerská smlouva s Utsunomiya University, novější (zal. 1949), méně tradiční, podle většiny oborů spíše přírodovědně zaměřenou školou, na niž před několika lety studovala dnešní vedoucí japanistické sekce Katedry asijských studií I. Schieldová. Město Utsunomiya leží asi 60 km na sever od Tokia a zdejší univerzita má kontakty s vysokými školami v Austrálii, USA, Kanadě, Hongkongu i ČR, v Korejské republice a v Německu. Na tuto univerzitu mohou samozřejmě vyjíždět i studenti.

▲ Jednání na Gakushuin College v červenci 2004 (prof. Hiroshi Wakita, prof. Yoshimi Kudo, děkan Fakulty interkulturních studií, prof. Jean Moore, ředitelka Centra pro zahraniční studenty)

Na podzim 2004 přednášeli na UP prof. Hideki Kasuya z Utsunomiya University, který zde vyučoval intenzivní kurs japonské fonetiky, a prof. Kaneko Kasuya, jejímž oborem je výuka japonštiny pro cizince. Paní Kasuya vyučovala kurzy čtení a písemného výcviku. V letním semestru 2005 by se měl uskutečnit krátkodobý pobyt Dr. Takako Matsui, která bude vyučovat japonskou literaturu.

Kromě studijních pobytů umožněných partnerskými smlouvami mohou olomoučtí studenti japanistiky využívat vládních stipendií, která zprostředkuje Akademická informační agentura. Celkově tedy každý rok vyjíždějí do Japonska 3–4 studentky na Gakushuin College, 2 na Utsunomiya University a 2 na vládní stipendium. Kromě toho se občas některému ze studentů podaří získat stipendium japonské vlády (např. tzv. Stipendium Mombusho), které umožňuje pokročilá studia.

Vzhledem k tomu, že v roce 2003 získala UP grant japonské vlády Cultural Grant Aid of Japan, zlepšily se výrazně nejen zdejší podmínky pro výuku japonštiny, ale zintenzivnily se i kontakty UP s japonskou ambasádou v ČR.

Doufejme, že nastoupený trend bude pokračovat a že olomouckou japanistiku čeká další rozvoj – např. i prostorový, protože současné umístění právě těch nejdražších zařízení pořízených z japonského vládního grantu je nejen nevyhovující, ale prostě nedůstojné.

Doc. M. Hirsčová, prorektorka UP pro zahraniční záležitosti a vnější vztahy

Jak umírají živočišné buňky

Některé typy buněk odumírají neustále během života mnohobuněčného organismu v poměrně rychlém tempu, např. červené krvinky a většina výstek. Náhradou za ně vznikají neustále nové buňky. Rovněž vývoj embrya je provázen nejen dynamickým vznikem nových buněk, ale také programovaným zánikem jiných, např. vznik prstů by nebyl možný bez zániku mezivrstevních tkání. Problematikou buněčné smrti u buněk normálních a nádorových se v Ústavu biologie LF UP zabývá **RNDr. Petr Mlejnek, Ph.D.**, jemuž jsme položili několik otázek:

O aktuálnosti a významu problematiky vypovídá počet prací ve světové odborné literatuře. Kolik publikací na téma buněčné smrti vyšlo v roce 2004?

Uplně přesně se to asi nedá říct. Podle web of science je to více než 15 000 článků, jež vycházejí v rámci pravidelných periodik. Toto číslo je ve skutečnosti ještě větší, neboť nezahrnuje knižní publikace. O důležitosti studia apoptózy svědčí také to, že Nobelovu cenu za medicínu získali v roce 2002 tři britští vědci: Sydney Brenner, John Sulston a Robert Horvitz, kteří se největší měrou zasloužili o poznání na tomto poli výzkumu.

Kdy začal systematický výzkum buněčné smrti?

Odstartovala jej před více než třiceti lety skupina vedená australským patologem J. F. Kerrem. Na základě morfologických znaků zjišťovaných mikroskopicky se jim podařilo spolehlivě rozlišit buňky živé od mrtvých a popsat dva základní typy buněčné smrti: apoptóza a nekróza.

Jaký je mezi nimi rozdíl?

Apoptóza se vyznačuje charakteristickou kondenzací buňky i jádra. Výskyt apoptózy byl spojen s fyziologickými podmínkami a byl omezen spíše na jednotlivé buňky. Bylo zjištěno, že apoptotické buňky nezpůsobují zánět v okolní tkáni a jsou sousedními buňkami pohlcovány. Charakteristickým morfologickým rysem nekrózy je bobtnání mitochondrií i celých buněk, jež končí rozpadem všech buněčných struktur a organel. Nekróza postihuje skupiny buněk a v okolní tkáni způsobuje zánět. Na rozdíl od apoptózy nekrózu lze nalézt všude tam, kde došlo k velmi hrubému narušení fyziologických podmínek, například po působení toxinů (obr. 1).

Podarilo se najít i rozdíly biochemické?

Přibližně v 80. letech minulého století bylo ukázáno, že charakteristické změny v morfologii jádra, respektive chromatinu, jsou u apoptotických buněk spjaty s aktivací enzymů (endonukleáz), jež štěpí jadernou DNA na fragmenty o určité velikosti. Ovšem skutečný průlom přinesly až práce H. R. Horwitze a jeho skupiny, kterým se podařilo identifikovat geny smrti u háďátka (*Caenorhabditis elegans*). Zakrátko poté se ukázalo, že produkt genu

smrti *ced-3* u háďátka je podobný enzymu (proteáze) odpovědného za „správnou funkci“ bílkoviny regulující činnost savčích buněk (interleukin).

Toto poznání vedlo k objevu nové rodiny savčích proteáz, které dostaly název kaspázy. Brzy se podařilo prokázat, že aktivace kaspáz provází proces apoptózy.

Jakým způsobem dochází k aktivaci kaspáz?

Kaspázy jsou v buňce syntetizovány jako neaktivní proenzymy, jež se aktivují specifickými podněty. V současnosti rozeznáváme tři mechanismy aktivace kaspázových proteáz: 1. s přímou účastí mitochondrií, 2. prostřednictvím tzv. receptorů smrti a 3. bílkovinným faktorem, jenž je sekretován bílými krvinkami (cytotoxickými T lymfocyty). Je nad rámec tohoto rozhovoru zabíhat do podrobností.

Jak si představit ony receptory smrti?

Naši doktrandiné Leoně se podařilo získat na kodaňském Ústavu pro biologii nádorů, které vedou napříč cytoplazmatickou membránou a předávají signál z vnějšího prostředí dovnitř buňky. Po navázání příslušné signální molekuly na

vnější část receptorové molekuly dojde ke změně její struktury i v části, která je uvnitř buňky, a poté přes řadu pomocných molekul dojde k aktivaci kaspázových proteáz.

Jak fungují kaspázové proteázy?

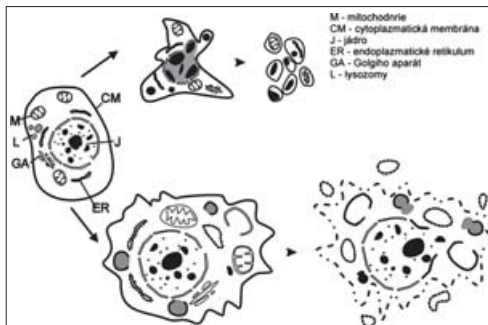
Fyziologickými substráty kaspáz jsou strukturální proteiny jádra i cytoplazmy, regulační proteiny a dále např. proteiny, jež se účastní opravy DNA. Předpokládá se, že štěpení těchto

proteínů kaspázami na diskrétní fragmenty vede k manifestaci apoptotické morfologie.

Jak pokračoval výzkum dál?

Ukázalo se, že celý proces je podstatně složitější a že kaspázové proteázy nejsou jedinými činiteli v procesu apoptózy. Dnes je již zřejmé, že apoptotické změny mohou být nezávislé na aktivaci kaspázových proteáz. Naproti tomu nekrózu může provázet aktivace apoptotických biochemických drah atd. Proto dnes pohlížíme na apoptózu a nekrózu spíše jako na dvě alternativy základního programu buněčné smrti, než na dva protiklady.

Dokončení na str. 6

▲ Morfologické rozdíly mezi apoptózou a nekrózou

Jak se žije našim absolventům

Po ukončení studia analytické chemie na Přírodovědecké fakultě UP pokračovala **RNDr. Leona Kařková** (29) postgraduálním studiem v oboru lékařská biologie na naší Lékařské fakultě. Pracovala ve skupině našeho absolventa MUDr. V. Raclavského v Ústavu lékařské biologie, který po dlouhodobé stáži v Japonsku pokračuje ve výzkumu signálních buněčných drah. Z analytiky tak RNDr. L. Kařková vstoupila rovnou do praxe se rozvíjející oblastí molekulární biologie. Ze studia chemie získala nejen užitečné vědomosti, ale také cit pro jemnou a přesnou práci v laboratoři a to se jí na novém pracovišti vyplatilo. Doplnila si teoretické základy biologie, způsob myšlení, práci s literaturou a vědeckými databázemi, osvojila si základní výzkumné metody, některé v zahraničních kurzech. Další se naučila v Ústavu imunologie LF UP v laboratoři u MUDr. M. Rašky. Ten je absolventem oboru optika a přístrojová technika naší Přírodovědecké fakulty a nadto ještě všeobecného lékařství na LF UP. Nyní je druhým rokem v USA ve skupině vyvíjející vakcínu proti HIV/AIDS. Prý si ho tam považují pro jeho vědomosti a laboratorní zručnost. Jeho zdejší šéf prof. E. Weigl, také náš absolvent, do něj vkládá naději v projektu rekombinantních proteinových a DNA vakcín.

Naši doktorandce Leoně se podařilo získat na dva roky místo v kodaňském Ústavu pro biologii nádorů, v Oddělení buněčného cyklu, které vede světově proslulý biolog a rovněž absolvent olomoucké univerzity prof. J. Bártke. Ve vědecky vysoce produktivním kolektivu jeho laboratoře pracovala RNDr. L. Kařková na své doktorské disertační práci z oblasti molekulární regulace buněčného cyklu nádorových buněk. Je spoluautorkou vědeckých prací v tuzemských a zahraničních časopisech, aktivně se účastnila odborných konferencí posterovými prezentacemi. Po skončení pracovní smlouvy na kodaňském pracovišti nastoupila jako výzkumná pracovníce na univerzitu v Birminghamu (USA) do skupiny, která zkoumá vztahy mezi infekčním onemocněním ledvin a imunoglobuliny třídy IgG. Už se těší, že se v červnu vrátí domů do Olomouce, do výzkumné skupiny doc. V. Divokého – absolventa zoologie na PŘF UP a vědeckého spolupracovníka prof. K. Indráka (taktéž absolventa UP), přednosta Hematologicko-onkologické kliniky LF UP a FNO. Oba spojuje výzkumný projekt v oboru molekulární biologie leukémií. Doc. V. Divoký pracoval pět let v laboratoři významného hematologického pracoviště v USA. Vrátil se, stal se docentem a v Ústavu lékařské biologie LF UP vede výzkum molekulární patogeneze leukémií na kmenových buňkách myších embryí. Leona Kařková bude v jeho skupině přínosem, protože ovládá metody proteomiky, který používala ve své práci na dánském pracovišti.

Občas zalétá z USA do Olomouce, naposledy 4. 1. t. r. na obhajobu své doktorské práce. Byl jsem tam. Ve své přednášce jasně formulovala cíle své práce a hlavní výsledky prezentovala s technicky dokonalou dokumentací. Oba oponenti zhodnotili její práci (byla napsána v angličtině) jako vysoce kvalitní na mezinárodní úrovni. Diskusi zvládla naše doktorandka suverénně a uplatnila v ní znalost nejnovější literatury. Trochu ji překvapil dotaz z pléna, zda v práci použité metody prováděla opravdu sama – vlastníma rukama. Šlo o metody mutagenizace buněk ozářením a chemicky, selekci mutantů, imunofluorescenční identifikaci genových produktů, techniky blotingu atd. Jak jinak? V prostředí, kde vládne soutěživost, produktivní spolupráce a rozhoduje kvalita a originalita výsledků, není zvykem dělat za někoho jeho práci. Odkoukej metodické postupy a pokud znáš teorii, pochopíš snadno jejich princip. Osvoj si je a použij, jestli si myslíš, že ti pomohou k řešení tvého problému – je to přece stále ve výzkumné linii pracoviště.

Tento způsob vývoje a odborného zrání posunuje naše absolventy a s nimi i jejich pracoviště spolehlivě k mezinárodní úrovni. Ve svém oboru se dokáží uplatnit kdekoli na světě. Jen se postarejme, aby se z ciziny chtěli vrátit a aby na své alma mater měli dobré podmínky k vědecké práci a životu.

Prof. M. Hejtmánek

Centrum humanitních studií a olympizmu, Katedra kinantropologie a společenských věd FTK UP zvu na přednášky

prof. dr. hab. Jerzy Kosiewicz
(AWF, Varšava),
hostujícího profesora
na Katedře kinantropologie
a společenských věd FTK UP.

Ve dnech 28. 2.–5. 3. 2005 bude v rámci svého pobytu prezentovat následující přednášky:

Prameny křesťanského pojetí lidského těla: úterý 1. 3. v 16.20 hod, budova A, posl. č. 401;

Pojetí těla, sexu a erotiky v ruské ortodoxní církvi: středa 2. 3. v 8.50 hod, budova C, posl. 518;

Vztah raného křesťanství k člověku a jeho tělu, důsledky v hlavních náboženských směrech: středa 2. 3. v 11.20 hod, budova C, posl. 518;

Vztah katolicizmu k tělesné kultuře a sportu – čtvrtek 3. 3. v 8.00 hod, budova C, posl. 518.

Prof. Kosiewicz se uvedenou problematikou zabývá celoživotně, svoje poznatky sdělil odborné veřejnosti v několika významných publikacích.

Všechny přednášky budou předneseny polsky, v nutných případech doplněny českým překladem.

Obavy mediků z nástupu do praxe

V listopadu 2004 Centrum pro výzkum veřejného mínění při Sociologickém ústavu AV ČR předložilo 1 027 respondentům seznam 26 vybraných profesí, kdy měli přiřazovat body dle toho, jak si které povolání váží. Jednoznačně se prokázala vysoká pozice lékařů s průměrným hodnocením 89,5 bodů. Následovala profesie vědec s 80,7 body, učitel na vysoké škole – 78,5 bodů. Všechny uvedené profese obsahují určitý étos, mají charakter služby společnosti a bývají občas vnímány spíše jako poslání než jako způsob obživy.

Uvedené výsledky také naznačují, že profese lékaře, se kterým přijde do kontaktu každý během svého života, se jednotlivě hluboce dotýká, jejich požadavky na odbornost jsou velmi vysoké a společenská kontrola je zde značná. Je to v podstatě profese, kde i neúmyslné pochybení vyvolává velkou vinu převážně negativních emocí.

Čeho se nejvíce obáváte, z čeho máte strach, úzkost, až nastoupíte do praxe?

Během měsíců únor až květen roku 2004 jsme získali odpovědi od 110 studentů. Z nich jediná zněla: *Z budoucností strach nemám. Ani z osobního ani z profesního hlediska. Jsem přizpůsobivý a snažím se pracovat na tom, abych byl schopen racionálně a hlavně aktuálně vyhodnocovat reálně vzniklé problémy. Proto vím, že své uplatnění naleznou za jakýchkoliv podmínek.*

Zbývající odpovědi jsme pomocí obsahové analýzy roztrídili do tří následujících kategorií obav a strachů:

I. Oblast pracovních vztahů a pracovní komunikace.

1. Pracovní-právní vztahy – 61 (v podstatě se jedná o obavy, jak budou noví absolventi přijati staršími kolegy, jak se jim podaří mezi ně zařadit).
2. Vůbec najít práci – 23.
3. Najít práci v oboru, který mne zajímá – 9.

II. Oblast výkonu profese.

1. Odborná selhání – 80 (zejména ve smyslu opomenutí něčeho, nevědomé ublížení, způsobení poškození, zapříčinění smrti).
2. Nedostačující znalosti, zejména praktické – 50.
3. Zvládnání administrativního systému a finančního zajištění pracoviště – 27.
4. Komunikace – 27 (s pacienty, rodinnými příslušníky, mezi pracovníky).
5. Soudní žaloby, nežádoucí medializace – 12.

III. Osobní sféra.

1. Pracovní stres – 60 (velká zodpovědnost, únava, vyhoření, ztráta iluzí apod.).
2. Nízké finanční ohodnocení – 21 (s ním je spojena dlouhodobá závislost na finanční podpoře rodiny; zda bude možné založit vlastní rodinu).
3. Zvládnání práce a rodiny – 9.
4. Ztráta volného času – 5.
5. Nejistota z budoucnosti – 5 (včetně vlastního onemocnění).

Když jsme pokládali vzpomínaný dotaz, doufali jsme, že lépe poznáme potřeby svých studentů ve vztahu k budoucí profesi a tím se nám otevrou možnosti klást si otázky, v čem jim můžeme být nápomocni. A to se splnilo. Zvažujeme pro absolventy nabídku setkání, na kterých by si mohli vyměnit zkušenosti a informace o tom, zda se jejich obavy naplnily či nikoliv. Pro studenty pak možnost speciálního semináře či výcviku zaměřeného na problémy v praxi, komunikační dovednosti a další oblasti, které jsou potřebné a ve studiu zatím opomíjené.

Přivítáme Vaše podněty, návrhy, náměty atd. pro uskutečnění naší myšlenky.

PhDr. J. Králová, Ústav sociálního lékařství a zdravotní politiky LF UP, MUDr. I. Zedková, Psychiatrická klinika FNO, MUDr. M. Nakládalová, Klinika pracovního lékařství FNO, Mgr. J. Potomková, Informační středisko LF UP

Jak umírají...

Co pokládáte za nejdůležitější poznatek současného výzkumu?

Výzkum buněčné smrti přinesl celou řadu významných objevů, takže uvést jen jeden znamená přehlédnout ty ostatní. Nicméně mezi ty nejvýznamnější patří jistě zjištění, že mitochondrie vedle své úlohy bioenergetické také regulují proces apoptózy a buněčné smrti vůbec. Mitochondrie fungují jako jakési senzory buněčné smrti. Jsou „sběrači“ signálů buněčného stresu, což může vyústit v uvolnění mitochondriálních proteinů do cytoplazmy, kde ve spolupráci s dalšími enzymy aktivují kaspázy proteázy a spouštějí apoptózu.

Mohl bychom pokračovat ještě dál v nových poznátcích a podrobnostech o buněčné smrti, které přináší současný výzkum. (Zájemce odkazujeme na článek P. Mlejnkova ve Vesmíru č. 8, 2004). Na závěr je snad na místě otázka k vašemu vlastnímú výzkumnému zaměření a vašim výsledkům...

V současné době se podílím na řešení grantového projektu GACR In vitro citlivost a rezistence Bcr/Ab1 leukemických buněk k ST1571, jehož hlavním řešitelem je doc. V. Divoký, CSc. (Ústav biologie LF). V roce 2004 jsem se také zapojil do již končícího projektu financovaného ministerstvem zdra-

Úzkost, strach, obavy jsou emocionální stavy, které se objevují během celého lidského života. Strach bývá označován jako reakce na aktuální ohrožení a úzkost na ohrožení očekávané. Obavy převážně vyjadřují pocit neklidu vyplývající z rozumové kalkulace.

Uvedené stavy jsou významně spjaty se změnami ať už řádu prvního (změny některých faktorů uvnitř systému, který zůstává relativně stabilní), nebo druhého (změna samotného systému). Jednou ze zásadních změn v životě studenta je nástup do praxe.

Dozvědět se, čeho se studenti obávají při nástupu do prvního zaměstnání, může být pro učitele zdrojem důležitých informací pro jeho pedagogickou činnost. Abychom tyto informace získali, položili jsme studentům V. ročníku všeobecného lékařství LF UP v Olomouci otázku:

Propadák

O tom, že to nebude fungovat, nebylo sporu. O celé akci nevěděli ani studenti ani vyučující, z nichž dokonce mnozí s něčím podobným vůbec nesouhlasí. Pochopení a vyplnění dotazníku navíc vyžadovalo rozhodně větší úsilí, než je běžný student naší univerzity ochoten vyvinout. Proto se účast pohybovala ve stejných řádech jako obsah alkoholu v krvi.

Nevíte, o čem je řeč? No vidíte. O prvním kole celouniverzitní evaluace výuky formou elektronické ankety ve STAGU.

Je tedy potřeba znovu zopakovat tyto základní teze, které od autorů zazněly již mnohokrát:

- jsme asi poslední univerzita na západ od Užhorodu, na které evaluace výuky téměř neprobíhá, popřípadě na ni není brán zřetel;
- aby měla celá akce smysl, dotazníky musejí být studentům velmi snadno přístupné; například je možné je rozdat v papírové podobě přímo na přednáškách. Pokud trváme na elektronické formě, musí STAG nabídnout evaluační dotazník automaticky při (povinném) elektronickém zápisu nebo při zápisu na zkoušku;
- výsledky evaluace musí být zveřejněny a musí na ně být brán zřetel, jinak se studenti velmi rychle přestanou účastnit;
- v situaci, kdy neexistuje školné, je poctivě provedená evaluace jedinou zpětnou vazbou od studentů, a stává se tak nezastupitelným nástrojem kontroly kvality výuky. Každá vysoká škola plní dvě základní funkce: vzdělává studenty a věnuje se výzkumu. Zatímco k hodnocení kvality výzkumu existuje poměrně dost prostředků (publikace, konference, citace...), výuka, která na mnoha pracovištích UP vysoko převažuje nad vědeckou činností, není stále nijak systematicky hodnocena.

Konstatujeme tedy, že první ročník celouniverzitní evaluace skončil očekávaným neúspěchem. Stalo se tak zejména proto, že ze strany většiny pedagogů a vedoucích kateder (a ovšem ani studentů) nebyl o tuto akci zájem. Elektronická verze ankety vznikla totiž vlastně na „nátlak shora“ a provedení evaluace zapadlo do tradičního českého úřednického stylu řešení problémů podle hesla „my mu dáme čočku, on nám dá pokoj“.

Studenti katedry matematické analýzy a aplikací matematiky ovšem pokoj nedají a prozradili se budou držet své „papírové“ formy ankety, které se letos v zimním semestru zúčastnilo 57 studentů, což sice není žádná sláva, ale ani žádná tragédie, uvážíme-li, že všech studentů kateder analýzy a algebry je kolem čtyř set a že celá akce stále nemá podporu všech vyučujících.

Výsledky ankety je možno najít na adrese ax.upol.cz/~furst a případně dotazy rádi zodpovíme na adrese tomas.furst@seznam.cz.

T. Furst a J. Stoklasová,
studenti Katedry matematické analýzy PFF UP

Poděkování

Chtěl bych touto cestou poděkovat všem proděkanům fakult (pro organizaci a rozvoj), jednotlivým pověřeným redaktorům fakultních stránek a dalším pracovníkům fakult a centrálních jednotek, kteří ochotně pomáhají při přípravě a naplňování webových stránek UP aktuálními informacemi. Myslím, že mechanismus spolupráce, o kterém píše paní kolegyně Mazochová v minulém čísle Žurnálu UP, se za uplynulý rok při přípravě nového webu výrazně zlepšil.

Velký dík samozřejmě patří spoluvůdcům webu: technickým správcům Mgr. V. Kubákovi a Mgr. B. Řehákové z AVC a výtvarnici I. Perůtkové z VUP.

Nový web UP má samozřejmě ještě nedostatky, které postupně odstraňujeme. Vitáme všechny konstruktivní podněty a návrhy na zlepšení.

Spolu s redakcí Žurnálu UP považují vnitřní komunikaci za jeden z největších problémů této univerzity. Jsem rád, že toto téma bylo otevřeno a že univerzitní obec hodlá oblast public relations začlenit i do svého Dlouhodobého záměru.

Mgr. D. Agnew, redaktor webu UP

Dokončení ze str. 5

voitnictví Patofyziologie chronické myeloidní leukémie – buněčný a myší model choroby, jehož řešitelem je opět doc. Divoký. Od letošního roku se také podílím na řešení výzkumného záměru Modulační signálních a regulačních drah normálních a nádorových buněk, které pod vedením prof. M. Strnady sdružuje několik pracovišť Přírodovědecké a Lékařské fakulty.

Zabývám se studiem mechanismu apoptózy u nádorových a nenádorových krvevorných buněk indukovaných některými cytotoxickými látkami. Zejména se věnuji účinkům N6 substituovaných derivátů adeninu a adenosinu na živočišné buňky. Je zajímavé, že tyto látky, původně známé jako rostlinné hormony, jsou schopné indukovat diferenciaci a apoptózu i u hematopoetických buněk. Naše výzkumy ukázaly, že metabolismus i mechanismus indukce apoptózy jsou v zásadě shodné u živočichů a rostlin.

Na závěr bych také rád poděkoval předcházejícímu děkanovi LF doc. Č. Čihálikovi, CSc., za pomoc a podporu při zřízení a vybavení zcela nové laboratoře na Ústavu biologie LF.

Připravil

-mh-

Rektoři olomoucké univerzity v letech 1573–1860

3. a 6. VILLERIUS (Viller, Villiers) Bartholomaeus (Barthelémy), S.J. (* 1534 nebo 1535 Bastogne v Lucembursku – † 21. 4. 1626 Štýrský Hradec – Graz), rektor od 10. 9. 1585 do 10. 8. 1589 a od 2. 1. 1597 do 5. 6. 1600

(I) Město Bastogne, rodiště v pořadí třetího a šestého rektora koleje a akademie Tovaryšstva Ježíšova v Olomouci Bartoloměje Villera (též Villierse, latinizovaná podoba jména tohoto rektora zní Bartholomaeus Villerius), se nalézá v Lucembursku, v oblasti nazývané již za existence Římské říše Ardenenský les. Hovoří se tu francouzsky; rovněž Bartoloměj Viller se pokládal za Francouze, uváděl o sobě, že je „Gallus Belgicus ducatus Luxemburgensis“ – „belgický Francouz, vévodství Lucemburské“. O Villerově raném mládí není mnoho známo. Bezpečné je naproti tomu dátum a místo Villerova úmrtí – 21. dubna 1626 ve Štýrském Hradci, přičemž pisatel koleijního katalogu poznamenal „emeritus senex“ – „vysloužilců vysokého věku“, starý 87 let. Shodně jako v případě olomouckého jezuitského rektora Höllera je soupise v rektorů kolejí TJ v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, publikovaném v roce 1993 Annou Fechtnerovou, jakož i v *Kapitolách z dějin olomoucké univerzity 1573–1973* (Ostrava 1973) rok Villerova narození udán chybně, totiž 1529.

Roku 1560 sepsal B. Viller vlastní, bohužel velice stručný životopis. Sděluje, že je star 24 nebo 25 let, čímž si ale není jist (což v těch dobách nebylo nic mimořádného), neví ani, zda žijí jeho rodiče, živící se tkalcovstvem; bratry nemá, jen jednu sestru. Do Tovaryšstva Ježíšova vstoupil 5. ledna 1558 v Kolíně nad Rýnem, po půl roce, 24. června 1558, složil první sliby. Další údaje o B. Villerovi poskytují latinsky psané katalogy pražské koleje TJ U Sv. Klimenta. Předně se jedná o katalog ze dne 2. ledna 1562, sepsaný tehdejšími rektorem této koleje Jindřichem Blysemem. Dotyčný záznam zní v českém překladu takto: „Bartoloměj, lutyšský [v orig. „leodiensis“, tzn. z lutyšské diecéze], asi 18 let [sic!]. Má matku [sic!]. V Tovaryšstvu byl po tři, ve slibu dvě a půl léta. Mladík velice skromný, jakžtakž zdravý a nadaný, student rétoriky“ (tj. poslední třídy šestitřídního jezuitského gymnázia). V prosinci téhož roku 1562 byl sestaven systematictější pojednaný katalog, jehož údaje o B. Villerovi však zcela nekorespondují s údaji v katalogu předchozím: „12. Bartoloměj, lutyšský, který má asi 24 let [sic!], v Tovaryšstvu čtyři [léta], ve slibech jeden [rok], má rodiče [sic!].

1. Zaměstnání: 1. Je syndikem [písařem] rektora. – 2. Je posluchačem filozofie.
2. Tělesné vlastnosti [v originále ‚donum corporis‘, doslova ‚dar těla‘]: Je zdravý a robustní.
3. Dary ducha: 1. Ukazuje se, že má dobré nadání a úsudek. – 2. V rétorice, řečtině, poetice a filozofii prostředně obratný.
4. Duchovní postup: 1. Horlivý ve zpovědích. – 2. Je úzkostlivý [„scrupulosus“] vůči sobě i ostatním. – 3. Je skromný, mírumilovný, v povolání solidní, oddaný, poslušný. – 4. Je věrný a mlčelivý [„secretus“].

V pražské jezuitské koleji pobýval B. Viller do roku 1565, poté působil ve Vídni. S Villeroovým jménem ve vztahu k Olomouci se první setkáváme v souvislosti s roční zprávou o rakouské jezuitské provincii; zpráva je datována 10. prosince 1574 ve Vídni a Viller ji sepsal na příkaz rakouského provinciála Vavřince Maggia pro řádového generála Eberharda Mercuriana v Římě. Součástí této zprávy je též pasus o jezuitské koleji a akademii olomoucké. Ve vídeňské koleji TJ (založené roku 1552) byl Viller regentem konviktu a papežského semináře.

Na své nové působiště, do Olomouce, byl Bartoloměj Viller vyslán z rozhodnutí řádových představených na počátku září 1584. V prosinci téhož roku ustanovil provinciál Villera vicerektorem, a jak plyne z dochovaných pramenů, ujal se Viller energicky hájení zájmů olomoucké jezuitské koleje a akademie. Na počátku ledna 1585 odcestoval dosavadní olomoucký rektor Alexander Höller na své nové působiště ve Vratislavi a jeho rektorské povinnosti spočinuly na Villeroových bedrech, třebaže do rektorského úřadu byl Viller instalován až 10. září 1585. Dne 1. května 1585 zahájil Viller stavební úpravy horního ambitu koleje a cel obrácených k jihu, v přízemí koleje poblíž kuchyně dal zřídit lázeň („lavatorium“). V jezuitských školách se tehdy nevyučovalo, poněvadž morová epidemie, která vypukla v Olomouci roku 1584, donutila jezuitu, aby do poloviny května 1585 přerušili školní výuku. V polovině července však mor udeřil v Olomouci s novou silou; 16. září 1585 se proto alumni akademie (papežští a biskupští stipendisté) uchýlili do Vyškova, kde jim olomoucký biskup Stanislav Pavlovský z Pavlovic poskytl bezplatný útluk. Ve svém diariu vedl Viller statistiku úmrtí na mor, z níž plyne, že od 14. července 1585 do února 1586 zemřely v Olomouci 1753 osoby. Výuka na jezuitském gymnáziu a akademii započala teprve 7. ledna 1586.

Před 21. prosincem 1586 vnikla Villerova vlastnoručně psaná zpráva o olomoucké koleji TJ za rok 1586, z níž plyne, že Velikonoce toho roku trávil v koleji 37 příslušníků TJ a čtyři „externí famulové“, tj. světských služebníci; vysvěcených kněží bylo mezi olomouckými jezuitu čtrnáct. Rektor popisuje dopodrobna rekatolizační aktivitu jezuitů mezi olomouckými evangeliky, svou snahu o prosazení katolíků do městské rady a o zrušení nekatolických škol. Zvláště chválí úspěch škol

všim a všelijakým příslušenstvím, což k tomu gruntu od starodávna náleží, velebnému knězi Bartolomějovi Villieriusovi, rektoru kollegium olomouckého a societatis Jesu za summu půl sedma sta hřiven. [...] Příjměny k témuž gruntu: jeden vůz, pluh, brány dvě s železnými hřebíky, hnojnice, tři slepice, jeden kohout.“ Majetek jezuitské koleje se tehdy rozmnožoval především odkazy, např. kanovník Petr Illicinus (podezřelý ze spoluúčasti na travičských zločinech kapitulního děkana Jana Filopona Dambrowského) odkázal 10. listopadu 1586 koleji 400 zlatých, knihovnu a jiné movitosti a olomoucký arcijáhen Zikmund Miska 6. května 1587 1500 zlatých.

Na počátku roku 1587 byl rektor Viller prostřednictvím biskupa Pavlovského vtažen do vysoké politiky. Smrtí polského krále Štěpána Bathoryho 12. prosince 1586 se uprázdnil polský trůn, o který se nato ucházela řada kandidátů. Císař Rudolf II. prosazoval v rozhořelém volebním zápasu svého mladšího bratra, arcivévodu Maxmiliána Habsburského, proti němuž se postavil švédský princ Zikmund Vasa (ten po Maxmiliánově porážce a zajetí v bitvě u Byczyny ve Slezsku 28. ledna 1588 získal polskou královskou korunu jako Zikmund III. Vasa). Vedením diplomatické mise do Polska na podporu Maxmiliánovy kandidatury byl císařem Rudolfem II. pověřen olomoucký biskup Pavlovský, jenž 17. února 1587 požádal rakouského jezuitského provinciála Jiřího Badera, aby jej směl rektor Viller do Polska doprovázet. Dne 25. února sice Pavlovský obdržel od Badera zamítavou odpověď, přesto však Viller do Polska odcestoval, ale s instrukcí řádového generála Claudia Aquavivy (datovanou 15. června 1587), aby se volebních jednání nijak neúčastnil. Během Villerovy nepřítomnosti v Olomouci ho zastupoval vicerektor a Villeroův nástupce v rektorském úřadě Jan Werner Garten. Po 12. srpnu 1587 odjel B. Viller z Varšavy zpět do Olomouce.

Obsáhla zpráva rektora B. Villera o olomoucké jezuitské koleji a akademii je rok 1587 udává počet členů koleje číslem 40, z toho 13 vysvěcených kněží. Dočítáme se v ní mimo jiné o záměru biskupa Pavlovského věnovat jezuitské akademii žezlo a peč-

◀ *Hlavice pozdně renesančního žezla věnovaného olomoucké jezuitské akademii biskupem Stanislavem Pavlovským z Pavlovic. Podle názoru Jana Štěpána publikovaného v r. 2001 žezlo (dlouhé 163 cm) vyrobil olomoucký zlatník David Eberth ze stříbrného pozlaceného plechu o celkové váze 80 lotů (1,40 kg), a to mezi léty 1589 a 1598. O původním určení tohoto žezla chybí informace, od roku 1628 bylo užíváno jako žezlo filozofické fakulty. Jan Štěpán soudí, že roku 1587 dal biskup Pavlovský 1587 zhotovit zlatníkem Davidem Eberthem žezlo rektorské se znakem zakladatele akademie biskupa Viléma Prusinovského z Vického (doposud byl znak rektorského žezla kladen do episkopátu V. Prusinovského mezi léta 1566–1572) – zmínky o žezle ve zprávě olomoucké jezuitské koleje za rok 1587 a v diariu rektora B. Villera se podle J. Štěpána týkají žezla rektorského. Po zrušení C. k. Ferdinandovy univerzity v Olomouci v roce 1860 byla v roce 1870 obě žezla spolu s dalšími insigniemi předána Leopoldo-Františkově univerzitě v Innsbrucku.*

niho divadelního představení, o němž se podrobněji zmiňuje ve svém diariu – 2. července 1586 se hrála „comedia sacra“ s názvem *Assuerus sive Hesterie* (*Assuerus aneb Ester* – dramatizace starozákonního příběhu o Ester, židovské manželce perského krále Assuera, též Achašvera či Artazerexa, ztotožňovaného s Xerxem I., 485–465 př. n. l.). Divadelnímu představení podle Villera zaujaté přihlíželi i „heretici“ (tj. evangelici).

Nemálo usilí věnoval Viller s podporou olomouckého biskupa Stanislava Pavlovského z Pavlovic (biskupem v letech 1579–1598) rozmnožení statků koleje. Rektorově snaze o získání zahrady náležající se mezi budovou koleje a městskými hradbami sice městská rada odmítala vyjít vstříc, zato však olomoučtí jezuité získali zahradu na předměstí Ostrovy (v prostoru dnešní ulice Komenského) a zakoupili tři selské usedlosti v Týnečku a tři usedlosti v Drozdíně. Dochované kupní smlouvy jsou psány česky – pro příklad ocitujeme, že dne 21. února 1587 v Týnečku „Staněk Němej prodal grunt a zahradu s jednou čtvrtí rolí a jednou loukou, kderž tu v držení sám jměl, se

tidlo, o narušování akademických svobod olomouckou městskou stráží a také o slavné promoci v kolejní aule 3. února 1587, kdy bylo promováno pět doktorů a osm magistrů filozofie za přítomnosti neapolského arcibiskupa a apoštolského nuncia v Polsku, řádového provinciála, olomouckého biskupa a četných představitelů katolické církve a šlechty. Z Villerova diaria stojí za zmínku, že 2. dubna 1587 byli rakouský provinciál TJ Jiří Bader, jakož i olomoucký a vídeňský rektor hostění biskupem Pavlovským, přičemž se jednalo o různých záležitostech olomoucké jezuitské koleje a akademie, též o žezle a pečeti, která nechal biskup pro akademii zhotovit.

Dodatek:

Excerpci nově získaného pramene bylo zjištěno, že P. Hurtado Pérez, S.J., první rektor koleje a akademie TJ v Olomouci, zemřel v Olomouci dne 6. května 1594 ve věku 68 let.

Prof. Jiří Fiala, CSc.

(Pokračování příště)

Maškarní bál v Olomouci roku 1789

Nedávno mě potěšil návštěvou olomoucký zedník-památkář Vladimír Gračka a při hovoru o problematice zkoumání dějin města Olomouce se pochlubil vlastnictvím tří aršíků v různém stavu zachovalosti a potištených texty v jazyce německém, kteréžto aršíky našel dne 5. června 2000 při vyvážení záspy z půdy kostela sv. Michala. Při bližším ohledání se ukázalo, že všechny tři aršíky jsou pozůstatky aktivit někdejšího Královského městského divadla v Olomouci, nalézajícího se od roku 1770 nad masnými krámy na Dolním náměstí č. 25 (pozdně klasicistní budova nynějšího Moravského divadla na Horním náměstí č. 22 byla postavena až v letech 1828–1830). Text na nejzachovalejším aršíku předkládám v překladu zachovávajícím šroubovanost dobové němčiny:

Pátý maškarní bál

Podle nejvyššího tištěného bálového pořádku bude dnes v neděli 8. února 1789 ve zdejší Královském městském divadle uspořádán pátý maškarní bál, kamž může vstoupit každá osoba bez rozdílu stavu, když bude maskována, nebo též ve vlastních šatech, přec však opatřena škraboškou

(s vyloučením sloužících v livreji a služebných dívek v čepcích). U pokladny jsou taktéž k dostání rukavice a škrabošky, jakož i rozličné maškarní kostýmy za levné ceny, a to i během bálu. Není zkrátka nic opomínuto, co náleží ke zvelebení radováněk. Tímto prosím neposlušněji, aby mi byla věnována přízeň všech šlechtetných a uctyhodných mecenášů skrze hojnou podporu počtení návštěvou.

Ze všech neposlušnější
Karel Hain.

V pondělí, tedy 9. února, mám čest uvést:

Sotek, veselohra o čtyřech dějstvích.

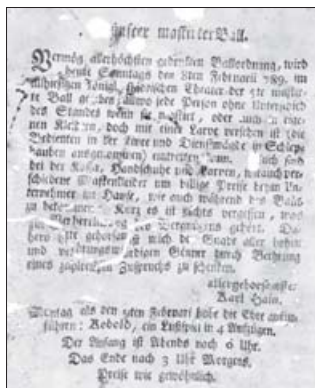
Začátek je večer po 6. hodině.

Konec po 3. hodině ráno.

Ceny jako obvykle.

O olomouckém divadelním řediteli Karlu Hainovi napsal v dubnovém čísle ročníku 1796 referent brněnského časopisu *Allgemeines europäisches Journal*, že pan Hain, zároveň divadelní nájemce a ředitel, hraje první otce v činohře, reky, úlohy vojenské, všechny povahy důstojné a velké. Je znám jako schopný umělec, publikum ho rádo vidí na scéně. Když svou roli přesně nastudoval a hraje s uměleckým zanícením, hraje pěkně, tvoří správně svůj charakter v představení. Karel Hain musel být schopný divadelní podnikatel, neboť si mohl téhož roku 1796 zakoupit dům na olomouckém Dolním náměstí č. 16; Hainova manželka hrávala i v Praze jako první milovnice, hrdinka a dáma od stavu (tj. šlechtična). Herečkou se rovněž stala dcera Hainových Josefa, která se provdala za zakladatele novodobého českého divadla Václava Tháma.

Roku 1804 zavítali manželé Thámovi jako členové Míhulovy herecké společnosti do Olomouce, jenže to už Václav Thám své dramatické ambice utápěl v alkoholu. Prostředí olomouckého Královského městského divadla, tudíž i pátého maškarního bálu roku 1789, nebylo nikterak vábné. Popsal je v brožurce vydané ve Vídni předchozího roku 1788 jeden z olomouckých osvicenců, kryjící se pod jménem Johann Alexius Eckberger: *Divadlo v Olomouci je nuzná budova, která byla poskytnuta muzeu jako obydlí jen z nouze. Pod jevištěm jsou masné krámy, které přitahují hmyz a šíří zápach. Vchod do divadla je z Dolního náměstí a k divadlu se stoupá nahoru s nebezpečím ohrožení*

života dvěma dřevěnými schodišti a ještě dalšími schody pak k lóžím a ke galeriím. Vše je dohromady sbito ze suchého dřeva, a kdyby něšťastnou náhodou vznikl požár, byl by bezpochyby příčinou toho, že by mnoho lidí přišlo v tlačenici o život. Kéž by olomoučtí matadoři byli tak velkomyslní a vykazali múzám lepší a bezpečnější místo!

Jak hojně a kým byl pátý maškarní bál 8. února 1789 v olomouckém Královském městském divadle navštíven, říci nelze – tehdy v Olomouci na rozdíl od Prahy a Brna nevycházely žádné noviny. Je toliko zřejmé, že pořádání bálu bylo podminěno úředním povolením a že na počátku bálového sezony byl vytištěn úřední „bálový pořádek“, určující data a místa konání bálů či merend ve městě. Možná dále předpokládat, že si bál v divadle nedaly ujit olomoucké

„honorace“, k nimž se vedle aristokratů počítali bohatší měšťané, vyšší státní úředníci, armádní důstojníci a příslušníci svobodných povolání, tedy advokáti, lékaři a umělci. Ani o živém zájmu o tanec – ať to byly tehdy nejoblíbenější menuet či quadrille, nebo écossaise, gavotte či contredanse – mezi studenty olomouckého C. k. lycea netřeba pochybovat. Že by anoncovaný maškarní bál počtílo svou přítomností zdejší duchovenstvo v čele s prvním olomouckým arcibiskupem Antonínem Theodorem hrabětem Colloredem-Mansfeldem (1726–1811), případně profesori C. k. lycea spolu s rektorem ThDr. Bernardem Böhmem (1743–1793), olomouckým rodákem a příslušníkem rádu premonstrátů, je vzhledem k důstojnosti a vážnosti těchto povolání zhola nepravděpodobné.

Jedno je však jisto: nikdo z účastníků dotyčného bálu, oděných ve fantastické úbory či jen skrývajících tvář pod škraboškou, nemohl mít tušení, že karneval v Evropě roku 1789 je příslovečným „tancem na sopce“ – že se totiž ve Francii schyluje k mohutnému společenskému převratu. Velká francouzská revoluce započala 14. července onoho roku, nesena ideou vybudovat lidské společenství vskutku „bez rozdílu stavu“. Že se tato revoluce nezastavila ani před královským majestátem a poslala 21. ledna 1793 na gilotinu francouzského krále Ludvíka XVI. a 16. října 1793 i jeho královskou choť Marii Antoinetu, tetu vládnoucího římskoněmeckého císaře a českého krále Františka II., je jisté dobře známo, neméně jako to, že války s revoluční a napoleonskou Francií skončily až Vídeňským kongresem roku 1815.

Též v dnešní době se plesy, bály a karnevaly tradičně odvíjejí v měsících lednu a únoru; bylo již v *Žurnálu UP* oznámeno, že letošní reprezentační ples Univerzity Palackého v Olomouci se uskuteční v sobotu 26. února 2005 v kulturním domě Sidia s tím, že plesový sál bude účastníkům otevřen úderem sedmé hodiny večerní. S vyzváním k hojně návštěvě univerzitního plesu slušně přání, aby sopyk všeho druhu setrvaly v klidu...

Prof. J. Fiala, CSC., FF UP

...A PŘÍŠTÍ TÝDEN...

28. ÚNORA

Mafiáni The Goodfellas. Režie M. Scorsese, 1991. Divadlo Tramtarie, 19 hod.

Faust. Divadlo Netrdlo, Vyškov. Pastiche filmz. UC UP, Divadelní sál, 20 hod.

1. BŘEZNA

RNDr. J. Kühn, Ph.D. (PřF UP): Komutativní pseudo BCK-algebry. Seminář z univerzální algebry a uspořádaných množin. PřF UP, Tomkova 40, posluchárna č. 301, 13 hod.

Prof. Dr. G. Hentschel (Erfurtská univerzita, SRN): Hřích světa a naše smíření. Přednáška. CMTF UP, učebna č. 1 (přízemí), 15.30 hod.

Tohle už nikdy do kin nepůjde. Tvorba studentů Katedry teorie a dějin dramatických umění FF UP. Pastiche filmz. UC UP, Filmový sál, 19.30 hod.

1.–3. BŘEZNA

Workshop rusínského naturálního zpěvu pod vedením folklorních souborů Derevjanky a Poľana. UC UP, Komorní sál č. 112, vždy od 9 hod.

2. BŘEZNA

Kapros – Karcinom prostaty v Olomouckém kraji. Sympozium. Knihovna Urologické kliniky FNO a LF UP.

Mgr. Z. Münzbergová, Ph.D. (Katedra botaniky PřF UK): Metapopulační dynamika aneb co určuje rozšíření vzácných druhů v krajině. Přednáška, PřF UP, Velký přednáškový sál (Šlechtitelů 11), 16 hod.

Daleká cesta. Režie A. Radok, 1949. Pastiche filmz, UC UP, Filmový sál, 20 hod.

Znouzecnost. Plzeňská alternativní kapela zahraje to nejlepší ze svých mnoha vydaných alb. U-klub, 20 hod.

2.–24. BŘEZNA

„Cesty a příběhy“. Výstava výtvarných prací klientů Psychiatrické léčebny Šternberk, vernisáž 2. 3., v 16 hod. UC UP, chodba 1. patro.

3. BŘEZNA

RNDr. M. Kubala, Ph.D., (Fyzikální ústav UK, Praha): Recent insight into the structure and function of the sodium pump. Odborný seminář, PřF UP, Katedra experimentální fyziky, tř. Svobody 26, učebna SV – F8, 14 hod.

Archimandrita Symeon Brüschrweiler: O lidské svobodě a Božích příkazání. Přednáška. Institut sv. J. Theologa pro studia východního křesťanství, Dolní nám. 22, 16.45 hod.

Završení workshopu rusínského naturálního zpěvu koncertem Poľany a frekventantů. UC UP, 19 hod.

Vaterland. Režie: D. Jařab, 2004. Pastiche filmz. UC UP, Filmový sál, 19 hod.

4. BŘEZNA

RNDr. Č. Topmek, CSc. (Univerzita Salcburk): Su-matranské zemětřesení 26. 12. 2004 – geodynamické příčiny a seismologická analýza. PřF UP, aula (tř. Svobody 26), 10 hod.

5. BŘEZNA

Základy moderní diagnostiky a léčby diabetu. Ošetřovatelská péče a edukace pacienta (Kurz 3), Ústav teorie a praxe ošetřovatelské LF UP.

Nedostáváte Žurnál? Nebo jej dostáváte se zpožděním?

Distribuci univerzitního týdeníku na jednotlivé fakulty a další součásti UP si zajišťují tato pracoviště sama. Žurnál UP je vkládan do schráněk jednotlivých fakult Rektoriát UP vždy v pátek dopoledne a od té chvíle tam čeká na odvoz. Ve stejný den ráno bývá zpravidla k dispozici ve své internetové podobě (<http://oldwww.upol.cz/UP/On-linezurnal/zurnal.php>).

-red-